

OPPEJA YHTEISÖLLISEEN ASUMISEEN

- **Yhteisen toiminnan järjestämiselle kestävät rakenteet.** Yhteisen tekemisen järjestäminen voi helposti jäädä yksittäisten asukkaiden tai työntekijöiden vastuulle. Miten yhteisen toiminnan jatkuvuus voidaan turvata esimerkiksi työntekijävaihdosten jälkeen tai aktiivisten asukkaiden uupuessa? Myös hankkeiden vetämä yhteinen toiminta voi hiipua niiden päättyessä, jos hankkeen toiminta-aikana ei ole mietitty ratkaisuja yhteisen tekemisen jatkamiseksi. Pitkäjänteisen toiminnan järjestämistä tukevat käytännöt voivat houkuttaa asukkaita yhteisen tekemisen vetäjiksi, kun toiminnan järjestäminen ei sitouta liikaa.
- **Yhteiset ruokailu- ja kahvittelemahdollisuudet vahvistavat yhteisöllisyyttä ja ikääntyneiden hyvinvointia.** Lähellä kotia sijaitsevat ruokailumahdollisuudet, ravintolat tai yhteisruokailut, kannustavat sosiaaliseen kanssakäymiseen syömisen yhteydessä ja mahdollistavat ravitsevan aterian niinä päivinä, kun halua tai jaksamista ruoanlaittoon ei ole. Yhteiset kahvihetket madaltavat kynnystä viettää aikaa yhteisissä tiloissa ja tustua toimintaan sekä naapureihin.
- **Hyvin suunnitellut yhteistilat mahdollistavat kohtaamiset arjessa.** Esteettömät ja käyttötarkoitukseensa sopivat muuntojoustavat tilat tukevat yhteistä toimintaa ja asukkaiden osallisuutta. Tilojen sijoittaminen asukkaiden kulkureittien varrelle mahdollistaa kohtaamiset arjen toiminnan yhteydessä. Yhteistilojen suunnitteluun on tärkeä kiinnittää huomiota, sillä ne joko tukevat tai haittaavat yhteisöllisyyden syntymistä.
- **Yhteisöllisyys on tasapainoilua yhteisen arjen ja yksityisyyden välillä.** Yhteisöllisyydessä tärkeää on vapaaehtoisuus: yhteisöllinen asuminen mahdollistaa niin yhteiselon kuin oman rauhan. Asukkailla on oikeus valita, haluavatko he osallistua yhteiseen arkeen. Vapaaehtoisuuden toteutuminen vaatii tietoisuuden vahvistamista yhteisestä toiminnasta, jotta kiinnostavaan aktiviteettiin osataan halutessaan osallistua.
- **Yhteisöllisyyden edistämiseen keskittyvä työntekijä tukee asukkaiden mielekästä arkea.** Yhteisöllisyys vaatii osaamista, eikä sen ylläpito tapahdu itsestään. Työntekijä koetaan usein neutraalina toimijana, joka helpottaa vuorovaikutusta talossa ja innostaa asukaslähtöiseen toimintaan. Hän toimii asukkaiden arjen apuna ja oppaana nykyajan palveluvidakossa. Vaikka yhteisöllisyyden edistäminen olisi nimetty tietyn työntekijän vastuulle, kuuluu se osaksi jokaisen työntekijän toimintaa.
- **Teknologian merkitys korostuu ja tuen tarve digiasioissa kasvaa.** Digitalisaatiokehityksen kiihtyessä ja sähköisen asiainnin yleistyessä ikääntyneet asukkaat tarvitsevat tukea teknologian käytössä. Apua arkeen voi järjestää esimerkiksi vertaistuen, työntekijöiden antaman neuvonnan ja vapaaehtoisten avulla. Samaan aikaan teknologian merkitys osallisuuden edistämässä kasvaa. Tulevien vuosikymmenten asukkaille teknologia ja hyvät verkkoyhteydet ovat tärkeitä tekijöitä, jotka on otettava huomioon uusia taloja suunniteltaessa.
- **Yksinäisyyden kokemuksiin on kiinnitettävä huomiota.** Vaikka yksinäisyyttä kokisi vain pieni osa asukkaista, on siihen tärkeä kiinnittää huomiota, sillä yksinäisyydellä on suuria ja moninaisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Yksinäisyyden kokemuksia on tämän vuoksi tärkeä kartoittaa ja kehittää keinoja, joiden avulla uuteen kotiin ja yhteisöön kotiutumista voidaan tukea.

 Monipuoliset tavat vaikuttaa edistävät asukkaiden osallisuutta. Erilaisten ihmisten mielipiteiden ja ideoiden huomioiminen mahdollistetaan tarjoamalla asukkaille useita eri tapoja vaikuttaa omaan arkeensa. Esimerkiksi koko yhteisön kokoontumiset, työryhmät ja palautelaatikat mahdollistavat sekä kaikkien asukkaiden yhteisen keskustelun että hiljaisten äänien kuulemisen. Omaan arkeen vaikuttaminen vahvistaa myös asukkaiden kokemusta osallisuudesta.

 Yhteisten tilojen avaaminen lähiympäristön ikääntyneille. Yhteistilojen avaamisella voidaan lisätä lähialueen ikääntyneiden hyvinvointia, kun oman kodin lähellä on paikka, jossa järjestetään mielekästä tekemistä. Samalla asukkaille tarjoutuu mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin yhteisen toiminnan ohessa. Koko lähiympäristön yhteisöllisyyttä voidaan kehittää rakentamalla yhteistyöverkostoja paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteisten tilojen avaaminen on myös mahdollisuus vaikuttaa mielikuviin ja ennakkoluuloihin ikääntyneiden asumiseen liittyen ja tehdä yhteisöllistä asumista tutummaksi.

 Monitoimijaisten ja monimuotoista asumista sisältävien korttelien erityispiirteet huomioitava varhaisessa vaiheessa suunnittelua. Monimuotoista asumista sisältävät korttelit voivat edistää erottelun syntymistä asukkaiden välillä. Asukkaiden tasa-vertaisuuden vahvistaminen on sen vuoksi tärkeää ja keinoja siihen on hyvä miettiä varhaisessa vaiheessa. Eri asumismuotoja yhdistävä tai monen toimijan yhteinen kortteli vaatii panostusta viestintään, jotta yhteistyö arjessa toimii sujuvasti. Suurissa asumiskohteissa yhteinen koordinaattori tarkastelee korttelin kokonaiskuvaa: hän edistää korttelin sisäistä tiedonkulkua ja yhteisen toiminnan järjestämistä sekä yhteyksiä ulkopuolisiin toimijoihin.

